

Újra és újra: *Rückverc*

Azt mondják, közönyösek vagyunk. A legszörnyűbb tulajdonságok egyikének tartom ezt. Magánemberként, de középiskolai tanárként - magyartanárként pláne – sem fogadhatom el a közönyt.

Elfogadom, hogy a trágár kifejezések iskolai, magyarórai vizsgálata önmagában érdekes a diákok számára. Nem zavar, hogy azt is hiszik, *most csak eldumáljuk az órát, nem is tanulunk, ebből nem lesz házi se, számonkérés se*. Pedig. A szabadidejükben újra felidézik maguknak, osztálytársaknak, haveroknak, a szüleiknek, a kollégiumban - szóval mégis úgy működik, mint egy házi feladat. Néhányan, talán viccből, rákeresnek azokra a kortárs írókra, költőkre, akiknek a szövegeiben a megszólalók nyelvhasználata okozott meglepetést. Olvasni is kezdenek nem *kötelezőt*, de szépirodalmat. Kérdés, hogy a nyelvhasználaton kívül kihez mi jut el. A számonkérésről később!

Elfogadom, hogy a zenés színház (abból sem az opera vagy a balett, hanem az operett és a musical) népszerűbb (, mert könnyebb), mint az ún. prózai színház, ahol a nézőnek keményen kell dolgoznia. Gondolkoznia.

A gimnáziumban sem feltétlen könnyű témakörökkel kell megismerkedni olyan mélységben, hogy az a felsőfokú tanulmányokat készíthesse elő. Ebben segítségnek ma sokan az ún. élménypedagógiát kérik számon. Sok jó példa van erre. Egy friss élményem idézném fel.

Kerékgyártó István regénye, a *Rückverc* alkalmas arra, hogy kiderüljön: a szépirodalom nem feltétlenül szép téma szép nyelven előadott szépelgése. Egy hajléktanként meghalt ember életének története a vég felől közelítve semmilyen értékrend, ízlés alapján nem szép. Talán épp a hitelessége miatt többen (egy szintig) komikusnak is érezhetik. Érthető ez az önmentés. Egy szintig.

A regény alapján készült színpadi adaptáció a tanítványaim jelentős részét (eddig 124 diákot) érdekelt annyira, hogy valóban szabadidőt, pénzt, energiát áldozva elutazzon Budapestre, a Katona József Színházba, és gondolkodjon az előadáson (2 óra 30 perc, egy szünettel), és azután ki tudja, meddig.

Legutóbb a 9F és a 11A osztály tanulóinak részvételével az előadást közvetlenül megelőző drámapedagógiai foglalkozáson arra a kérdésre, *mit kérdezzon egy hivatalból eljáró személy egy hajléktalantól*, ugyan csak kb. 10. kérdésként, de az következtet: *Mit segíthetek?* (A választ persze nem volt feladat végiggondolni!) A *mit lehetne tenni azért, hogy kevesebb ember legyen hajléktalan*, a visszatérés esélyének megadását, ill. a megelőzést emelte ki a csoport. (Idekívánczik egy Simon Márton mondat: „Elméletileg jók vagyunk.”)

Az előadás után hazafelé sok fontos mondat hangzott el a valódi, testet-lelket formáló, azaz katarzist nyújtó (ilyennek találták ki az ókorban is, így máris tananyag) színházi élményről is, de attól elkanyarodva elindultak a társadalmat őszintén elemző, most már közhely nélküli beszélgetések, hiszen tartalommal telítődtek a megállapítások, mert újra komolyan gondoltuk. Önismeretből egy este alatt sokat fejlődünk. Kimondtunk sok olyan tapasztalatot is, amit korábban a nevetés eltakart, a közönyös világ nem tartott beszédtemának illőnek, tehát inkább letagadott. Mert nem *szép*.

Azt fogalmazhattam meg magamban: nem kell félnem, hogy a tizenévesek közönyösek. És a valódi számonkérés épp erre alapozhat. Így lehet az a számonkérés valódi *örömforrás*.